

32004L0083

2004.9.30.

AZ EURÓPAI UNIÓ HIVATALOS LAPJA

L 304/12

**A TANÁCS 2004/83/EK IRÁNYELVE
(2004. április 29.)**

a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 63. cikke első bekezdése 1. pontjának c) alpontjára, 2. pontjának a) alpontjára és 3. pontjának a) alpontjára,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,

tekintettel az Európai Parlament véleményére ⁽²⁾,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽³⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽⁴⁾,

mivel:

- (1) A közös menekültpolitika, beleértve a Közös Európai Menekültügyi Rendszert is, lényeges alkotóelemét képezi az Európai Unió azon célkitűzésének, hogy a szabadság, biztonság és jog olyan térségét hozza fokozatosan létre, amely nyitva áll azok előtt, akik kényszerítő körülmények miatt jogosan keresnek védelmet a Közösségen belül.
- (2) Az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei ülésén megállapodás született arról, hogy az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel („Jegyzőkönyv”) kiegészített, a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-i genfi egyezmény („Genfi Egyezmény”) teljes és mindenre kiterjedő alkalmazásán alapuló Közös Európai Menekültügyi Rendszer kialakítása szükséges, ily módon fenntartva a visszaküldés tilalmának elvét és biztosítva azt, hogy üldöztetés esetén senkit ne küldjenek vissza oda, ahol üldöztesnek lenne kitéve.
- (3) A Genfi Egyezmény és a Jegyzőkönyv a menekültek védelmét szolgáló nemzetközi jogi rendszer sarokkövét képezi.
- (4) A tamperei következtetések úgy rendelkeznek, hogy a Közös Európai Menekültügyi Rendszernek rövid távon magába kell foglalnia a menekült jogállás elismeréséről és tartalmáról szóló szabályok közelítését.
- (5) A tamperei következtetések arról is rendelkeznek, hogy a menekült jogállásra vonatkozó szabályokat ki kell

egészíteni a védelem kiegészítő formáira vonatkozó intézkedésekkel, amelyek valamennyi ilyen védelmet igénylő személy részére megfelelő jogállást kínálnak.

- (6) Ezen irányelv legfőbb célja egyrészt annak biztosítása, hogy valamennyi tagállamban azonos feltételeket alkalmazzanak a nemzetközi védelemre valóban rászorulóknak beazonosítására, másrészt annak elősegítése, hogy e személyek valamennyi tagállamban hozzáférhessenek az ellátások egy minimális szintjéhez.
- (7) A menekült és a kiegészítő védelmi jogállás elismerésére és tartalmára vonatkozó szabályok közelítésének lehetővé kell tennie a menedékkérők tagállamok közötti másodlagos mozgásának korlátozását, amennyiben az ilyen mozgást kizárólag a jogi szabályozások eltérései idézik elő.
- (8) A minimumszabályok jellegéből következik, hogy a tagállamok harmadik országok azon állampolgárai, illetve azon hontalan személyek vonatkozásában, akik valamely tagállam területén védelmet keresnek, kedvezőbb rendelkezéseket vezethetnek be, vagy tarthatnak fenn, amennyiben a védelem kérése úgy értelmezendő, hogy a kérelem benyújtására nyilvánvalóan azért kerül sor, mert az érintett személyt a Genfi Egyezmény 1. cikkének A. pontja értelmében menekült, illetve olyan személy, aki egyéb okból kifolyólag szorul nemzetközi védelemre.
- (9) Nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá harmadik országok azon állampolgárai, illetve azon hontalan személyek, akik számára nem a nemzetközi védelem szükségessége miatt, hanem kivételes vagy humanitárius okból hozott diszkrecionális döntés alapján engedélyezték a tagállamok területén való tartózkodást.
- (10) Ezen irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert alapelveket. Így biztosítani kívánja különösen az emberi méltóság, valamint a menedékkérők és az őket kísérő családtagjaik menedékhez való jogának teljes körű tiszteletben tartását.
- (11) Az ezen irányelv hatálya alá tartozó személyekkel való bánásmód tekintetében a tagállamokat kötelezi a hátrányos megkülönböztetést tiltó azon nemzetközi jogi okmányok, amelyeknek szerződő felei.

⁽¹⁾ HL C 51. E, 2002.2.26., 325. o.

⁽²⁾ HL C 300. E, 2003.12.11., 25. o.

⁽³⁾ HL C 221., 2002.9.17., 43. o.

⁽⁴⁾ HL C 278., 2002.11.14., 44. o.

- (12) Ezen irányelv végrehajtása során a tagállamoknak figyelembe kell venniük „a gyermek érdekének elsődlegességét”.
- (13) Ezen irányelv nem sérti az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Európai Unió tagállamainak állampolgárai számára nyújtott menedéjogról szóló jegyzőkönyvet.
- (14) A menekült jogállás elismerése deklaratív aktus.
- (15) Az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságával folytatott egyeztetések értékes iránymutatásként szolgálhatnak a tagállamok számára a menekült jogállásnak a Genfi Egyezmény 1. cikke alapján történő meghatározásához.
- (16) Meg kell állapítani a menekült jogállás meghatározásának és tartalmának minimumszabályait annak érdekében, hogy a tagállamok illetékes nemzeti hatóságai a Genfi Egyezmény alkalmazása során iránymutatást kapjanak.
- (17) Közös feltételeket kell elfogadni a menedékkérőknek a Genfi Egyezmény 1. cikke értelmében menekültként történő elismerésére vonatkozóan.
- (18) Így különösen szükséges a következőkre vonatkozó közös fogalmak bevezetése: *sur place* védelem szükségessége; a sérelem és védelem forrásai; a belföldi védelem; és az üldöztetés, beleértve az üldöztetés okait is.
- (19) Nemcsak az állam, hanem olyan pártok és szervezetek is – ideértve nemzetközi szervezeteket is – nyújthatnak védelmet, amelyek valamely régiót vagy az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartják, amennyiben teljesítik ezen irányelv feltételeit.
- (20) Különösen fontos az, hogy a tagállamok a kiskorúak nemzetközi védelem iránti kérelmének elbírálása során tekintettel legyenek az üldöztetésnek kifejezetten a gyermekeket veszélyeztető formáira.
- (21) Hasonlóképpen szükséges bevezetni a „meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás” miatti üldöztetés közös fogalmát.
- (22) Az Egyesült Nemzetek céljaival és alapelveivel ellentétes cselekményeket az Egyesült Nemzetek Alapokmányának preambuluma, valamint 1. és 2. cikke sorolja fel, valamint belefoglalták azokat a terrorizmus leküzdésére irányuló intézkedésekről szóló ENSZ-határozatokba is, amelyek szerint: „a terrorcselekmények, illetve a terrorista módszerek és gyakorlatok ellentétesek az Egyesült Nemzetek céljaival és alapelveivel”, továbbá: „a terrorcselekmények tudatos finanszírozása és megtervezése, illetve az arra való felbujtás szintén ellentétes az Egyesült Nemzetek céljaival és alapelveivel”.
- (23) A „jogállás” fogalma a 14. cikk értelmében magában foglalhatja a menekült jogállást is.
- (24) Meg kell állapítani a kiegészítő védelmi jogállás meghatározásának és tartalmának minimumszabályait is. A kiegészítő védelem biztosítása a Genfi Egyezményben meghatározott menekültvédelmi rendszerhez képest kiegészítő és pótlólagos jellegű.
- (25) Meg kell állapítani azon kritériumokat, amelyek alapján a nemzetközi védelmet kérők a kiegészítő védelemre jogosultként ismerhetők el. E kritériumok a tagállamok emberi jogi okmányok alapján fennálló nemzetközi kötelezettségein és a fennálló gyakorlatokon alapulnak.
- (26) Valamely ország lakosságát vagy lakosságának bizonyos csoportját rendszeresen fenyegető veszélyek önmagukban általában nem keletkeztetnek olyan egyéni fenyegetettség, amely súlyos sérelemként minősülne.
- (27) A menekültek családtagjai azon pusztán tényből kifolyólag, hogy a menekült személlyel rokonsági kapcsolatban állnak, általában olyan fokú üldöztetésnek vannak kitéve, ami a menekült jogállás elismeréséhez alapul szolgálhat.
- (28) A nemzetbiztonság és a közrend fogalma magában foglalja azon eseteket is, amikor a harmadik ország állampolgára a nemzetközi terrorizmust támogató szervezethez tartozik vagy ilyen szervezetet támogat.
- (29) A kiegészítő védelemben részesülő személyek családtagjai számára ugyan nem kell szükségszerűen biztosítani az e jogállás kedvezményezettje számára nyújtott ellátásokat, mindazonáltal a családtagok számára nyújtott ellátásoknak – a kiegészítő védelemben részesülő személy ellátásaihoz viszonyítva – méltányosnak kell lenniük.
- (30) A nemzetközi kötelezettségeik keretein belül a tagállamok rendelkezhetnek arról, hogy a munkavállaláshoz, a szociális és egészségügyi ellátáshoz, valamint a beilleszkedést elősegítő intézkedésekhez való hozzáféréssel kapcsolatos kedvezmények nyújtásához tartózkodási engedély előzetes kiállítása szükséges.
- (31) Ezen irányelv nem érinti a tagállamok által az oktatás és a képzés előmozdítására biztosított pénzügyi támogatásokat.
- (32) Figyelembe kell venni azon gyakorlati nehézségeket, amelyekkel a menekültként elismert, illetve a kiegészítő védelemben részesített személyek külföldi diplomájuk, oklevelük vagy képesítést igazoló egyéb okiratuk hitelesítésével kapcsolatban szembesülhetnek.
- (33) Különösen a szociális nehézségek elkerülése érdekében helyénvaló, hogy a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személyeknek a szociális ellátás keretén belül, hátrányos megkülönböztetés nélkül, megfelelő szociális védelmet és megélhetést biztosítsanak.

(34) A szociális védelem és az egészségügyi ellátás vonatkozásában, a kiegészítő védelemben részesülőknek biztosítandó alapellátások nyújtásának módját és részleteit a nemzeti jogszabályok határozzák meg. Azon lehetőséget, amely szerint a kiegészítő védelemben részesülőknek nyújtandó ellátások az alapellátásokra korlátozhatók, úgy kell értelmezni, hogy ennek keretében legalább egy minimális jövedelemtámogatás, valamint betegségi, terhességi, illetve gyermeknevelési támogatás biztosítva legyen, amennyiben ezen ellátásokat az adott tagállam nemzeti jogszabályai a saját állampolgárok számára is biztosítják.

(35) A menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személyek számára biztosítani kell az egészségügyi ellátáshoz – beleértve a fizikai és a pszichológiai ellátást is – való hozzáférést.

(36) Ezen irányelv végrehajtását rendszeres időközönként értékelni kell, figyelembe véve különösen a tagállamok nemzetközi kötelezettségeinek alakulását a visszaküldés tilalma terén, munkaerőpiacai helyzetét, valamint az integráció közös alapelveinek kibontakozását.

(37) Mivel a tervezett irányelv céljait, nevezetesen azon minimumszabályok megállapítását, amelyek a nemzetközi védelemnek a tagállamok által harmadik országok állampolgárai és hontalan személyek részére történő nyújtására és e védelem tartalmára vonatkoznak, a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az irányelv terjedelme vagy hatása miatt azok közösségi szinten jobban megvalósíthatók, a Közösség intézkedéseket fogadhat el a Szerződés 5. cikkében meghatározott szubszidiaritás elvével összhangban. Az ugyanazon cikkben meghatározott arányosság elvével összhangban ezen irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.

(38) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban, az Egyesült Királyság 2002. január 28-án kelt levelében bejelentette, hogy részt kíván venni ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában.

(39) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban, Írország 2002. február 13-án kelt levelében bejelentette, hogy részt kíván venni ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában.

(40) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, Dánia nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, és az irányelv vagy annak alkalmazása számára nem kötelező,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgyi hatály

Ezen irányelv célja a harmadik országok állampolgárai, illetve hontalan személyek menekültként vagy más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerése feltételeinek és a védelem tartalmára vonatkozó minimumszabályok megállapítása.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) „nemzetközi védelem”: a d) pont szerinti menekült jogállás, illetve az f) pont szerinti kiegészítő védelmi jogállás;
- b) „Genfi Egyezmény”: az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel módosított, a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben megkötött egyezmény;
- c) „menekült”: harmadik ország olyan állampolgára, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy olyan hontalan személy, aki korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva a fenti okoknál fogva nem tud, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni, és rá a 12. cikk nem vonatkozik;
- d) „menekült jogállás”: harmadik ország állampolgárának, illetve hontalan személynek valamely tagállam által menekültként történő elismertsége;
- e) „kiegészítő védelemre jogosult személy”: harmadik ország olyan állampolgára, illetve olyan hontalan személy, aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén a 15. cikk szerinti súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve; valamint rá a 17. cikk (1) és (2) bekezdése nem vonatkozik, és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni;

- f) „kiegészítő védelmi jogállás”: harmadik ország állampolgárának, illetve hontalan személynek valamely tagállam által kiegészítő védelemre jogosult személyként történő elismertsége;
- g) „nemzetközi védelem iránti kérelem”: harmadik ország állampolgára, illetve hontalan személy által valamely tagállamnál előterjesztett, védelem iránti olyan kérelem, amely a menekült jogállás, illetve a kiegészítő védelmi jogállás kérelmezéseként értelmezhető, és amely kapcsán a kérelmező nem kéri kifejezetten egy más jellegű, ezen irányelv hatálya alá nem tartozó olyan védelem biztosítását, amelynek megadását külön kell kérelmezni;
- h) „családtagok”: a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személy alábbi olyan családtagjai, akik a nemzetközi védelem iránti kérelemmel összefüggésben a kérdéses tagállamban tartózkodnak, amennyiben a családi kötelék már a származási országban is fennállt:
- a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személy házastársa vagy nőtlen/hajadon élettársa, amennyiben az érintett tagállam harmadik ország állampolgáira vonatkozó idegenrendészeti jogszabályai vagy gyakorlata az élettársakat a házaspárokhoz hasonló módon kezeli,
 - az első francia bekezdésben említett pár kiskorú gyermekei, valamint a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személy kiskorú gyermekei, amennyiben azok eltartottak és nem házások, tekintet nélkül arra, hogy törvényes házasságban vagy azon kívül születtek, illetve a nemzeti jog rendelkezései szerint örökbefogadottak-e;
- i) „kísérő nélküli kiskorú”: harmadik ország olyan állampolgára, illetve olyan hontalan személy, aki 18. életévét még nem töltötte be, ha a jogszabály vagy szokás alapján felügyeletéért felelős nagykorú személy kísérete nélkül lépett a tagállamok területére, mindaddig, amíg ilyen személy tényleges felügyelete alá nem kerül; ide tartoznak azon kiskorúak is, akik a tagállamok területére történt belépést követően maradtak felügyelet nélkül;
- j) „tartózkodási engedély”: a tagállam hatóságai által az említett állam jogszabályai alapján előírt formában kiállított, harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy számára a területén történő tartózkodást lehetővé tévő engedély;
- k) „származási ország”: az állampolgárság, illetve hontalan személyek esetében a korábbi szokásos tartózkodási hely szerinti ország vagy országok.

3. cikk

Kedvezőbb elbírálás elve

A tagállamok kedvezőbb szabályokat vezethetnek be, illetve tarthatnak fenn annak meghatározására, hogy ki minősül menekültnek, illetve kiegészítő védelemre jogosult személynek; valamint úgyszintén a nemzetközi védelem tartalmának meghatározására is, amennyiben e vonatkozó szabályok összeegyeztethetők ezen irányelvvvel.

II. FEJEZET

A NEMZETKÖZI VÉDELEM IRÁNTI KÉRELEM ÉRTÉKELÉSE

4. cikk

A tények és körülmények értékelése

(1) A tagállamok a kérelmező kötelezettségének tekinthetik, hogy a lehető leggyorsabban bemutasson minden, a nemzetközi védelem iránti kérelem megalapozásához szükséges bizonyítékot. A kérelem szempontjából jelentőséggel bíró bizonyítékok értékelését – a kérelmező közreműködésével – a tagállam végzi.

(2) Az (1) bekezdésben említett bizonyítékok közé tartoznak a kérelmezőtől kapott, az alábbiakra vonatkozó információk, valamint a kérelmező rendelkezésére álló, az előbbieket alátámasztó dokumentumok: a kérelmező életkora, háttere – ideértve az érintett hozzátartozókét is –, személyazonossága, állampolgársága(i), korábbi tartózkodási helye(i), illetve a korábbi tartózkodási helye(i) szerinti ország(ok), menedékjog iránt korábban benyújtott kérelmei, utazásának útvonala, személyazonossági és útiokmányai, továbbá a nemzetközi védelem iránti kérelmének indokai.

(3) A nemzetközi védelem iránti kérelem értékelése egyedi alapon, a következők figyelembevételével történik:

- a) a kérelemre vonatkozó határozat meghozatalának időpontjában a származási országra vonatkozó valamennyi releváns tény, ideértve a származási ország törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit, valamint azok alkalmazási módját is;
- b) a kérelmező releváns nyilatkozatai és az általa bemutatott dokumentumok, ideértve az arra vonatkozó információkat is, hogy a kérelmező üldöztetésnek, vagy súlyos sérelemnek ki volt-e téve, illetve, hogy ezek veszélye fennáll-e;
- c) a kérelmező egyéni helyzete és személyes körülményei, ideértve az olyan tényezőket is, mint a háttér, nem és életkor, annak megállapítása érdekében, hogy a személyes körülményeit figyelembe véve a vele szemben elkövetett cselekmények vagy azon cselekmények, amelyeket vele szemben elkövetettek, üldöztetésnek, illetve súlyos sérelemnek minősülnek-e;
- d) azon kérdés megválaszolása, hogy a kérelmező a származási ország elhagyása után végzett-e olyan tevékenységet, amelynek kizárólagos vagy legfőbb célja a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásához szükséges feltételek megteremtése volt, annak megállapítása érdekében, hogy e tevékenysége miatt az említett országba való visszatérése esetén a kérelmező vonatkozásában üldöztetés vagy súlyos sérelem veszélye fennáll-e;
- e) azon kérdés megválaszolása, hogy ésszerűen elvárható-e a kérelmezőtől, hogy egy olyan másik állam védelmét vegye igénybe, amelynek állampolgárságát megszerezheti.

(4) Azon tény, hogy a kérelmező korábban már üldöztetésnek, vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, illetve vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn, komoly alátámasztásul szolgál a kérelmező üldöztetésétől való megalapozott félelmének, valamint a súlyos sérelem tényleges veszélyének, kivéve, amennyiben alapos okból feltételezhető, hogy a kérelmezőt nem fogják újból üldözni, illetve hogy a súlyos sérelem veszélye vele szemben már nem áll fenn.

(5) Amennyiben a tagállamok alkalmazzák az (1) bekezdés első mondatában említett elvet, amely szerint a kérelmezőnek meg kell indokolnia a nemzetközi védelem iránti kérelmét, és amennyiben a kérelmező állításait nem támasztják alá dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok, úgy ezen állításokat nem kell bizonyítani, amennyiben:

- a) a kérelmező láthatóan mindent megtett kérelmének alátámasztása érdekében;
- b) a kérelmező átadta a rendelkezésére álló valamennyi bizonyítékot, és az egyéb jelentős, de hiányzó bizonyítékok vonatkozásában kielégítő magyarázatot adott;
- c) megállapítható, hogy a kérelmező állításai logikailag összefüggőek és hihetőek, és nem mondanak ellent a kérelmével kapcsolatban ismert általános és egyedi információknak;
- d) a kérelmező az első adandó alkalommal benyújtotta a nemzetközi védelem iránti kérelmét, kivéve, amennyiben alapos indokkal igazolni tudja ennek elmulasztását; és
- e) általánosságban megállapítható a kérelmező szavahihetősége.

5. cikk

Sur place menekültek

(1) Az üldöztetéstől való megalapozott félelem, illetve a súlyos sérelem tényleges veszélye alapulhat olyan eseményeken is, amelyek azután következtek be, hogy a kérelmező a származási országát elhagyta.

(2) Az üldöztetéstől való megalapozott félelem, illetve a súlyos sérelem tényleges veszélye alapulhat a kérelmezőnek a származási ország elhagyása után folytatott tevékenységén is, különösen amennyiben megállapítható, hogy a kérelem alapjául szolgáló tevékenységek a származási országban már meglévő meggyőződések vagy beállítottság kifejezését és folytatását képezik.

(3) A Genfi Egyezmény sérelme nélkül, a tagállamok megállapíthatják, hogy az ismételt kérelmet benyújtó kérelmező rendszerint nem ismerhető el menekültként, amennyiben az üldöztetés veszélye olyan körülményeken alapul, amelyeket a származási ország elhagyását követően a kérelmező maga idézett elő.

6. cikk

Az üldöztetés, illetve a súlyos sérelem forrásai

Az üldöztetés, illetve a súlyos sérelem forrásai az alábbiak lehetnek:

- a) az állam;
- b) az államot vagy az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartó pártok vagy szervezetek;
- c) az államtól független szereplők, amennyiben megállapítható, hogy az a) és b) pontban említett szereplők, ideértve a nemzetközi szervezeteket is, nem képesek vagy nem hajlandók az üldöztetéssel, illetve a súlyos sérelemmel szemben a 7. cikk szerint védelmet nyújtani.

7. cikk

A védelem szereplői

(1) A következő szereplők nyújthatnak védelmet:

- a) az állam; vagy
- b) az államot, illetve az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartó pártok vagy szervezetek, ideértve a nemzetközi szervezeteket is.

(2) A védelem rendszerint akkor valósul meg, ha az (1) bekezdés a) és b) pontjában említett szereplők – például az üldöztetésnek, illetve súlyos sérelmet okozóknak minősülő cselekmények felderítéséhez, büntetőeljárás útján történő üldözéséhez és szankcionálásához szükséges hatékony jogszabályokkal – megfelelő lépéseket tesznek az üldöztetés, illetve a súlyos sérelem megakadályozása érdekében, és ha a kérelmező hozzáférhet a védelemhez.

(3) Annak értékelésekor, hogy egy adott államot vagy ezen állam területének egy jelentős részét egy nemzetközi szervezet ellenőrzi-e, és hogy e szervezet biztosítja-e a (2) bekezdés szerinti védelmet, a tagállamok figyelembe veszik a vonatkozó tanácsi jogi aktusokban adott esetben meghatározott iránymutatásokat.

8. cikk

Belföldi védelem

(1) A nemzetközi védelem iránti kérelem értékelésének részeként a tagállamok megállapíthatják, hogy a kérelmező nem szorul nemzetközi védelemre, amennyiben a származási ország egy részében nem áll fenn az üldöztetéstől való megalapozott félelem követelménye, illetve a súlyos sérelem tényleges veszélye, és amennyiben a kérelmezőtől ésszerűen elvárható, hogy az érintett ország részben maradjon.

(2) Annak megvizsgálása során, hogy a származási ország valamely része megfelel-e az (1) bekezdésben említett feltételeknek, a tagállamok a kérelemről szóló határozat meghozatalakor figyelembe veszik az érintett országrészben fennálló általános helyzetet, valamint a kérelmező személyes körülményeit.

(3) Az (1) bekezdés akkor is alkalmazható, ha származási országba való visszatérésnek technikai akadályai vannak.

III. FEJEZET

A MENEKÜLTKÉNTI ELISMERÉS FELTÉTELEI

9. cikk

Az üldöztetés

(1) A Genfi Egyezmény 1. A. cikke szerinti üldözésnek minősülnek azon cselekmények, amelyek:

- a) jellegüknél, illetve ismétlődésüknél fogva elegendően súlyosak ahhoz, hogy az alapvető emberi jogokat súlyosan megsértsék, különös tekintettel az állam azon kötelezettségeire, amelyekből az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Európai Egyezmény 15. cikkének (2) bekezdése értelmében nem lehet eltérni, vagy

b) különböző olyan intézkedések együtteséből állnak össze, amelyek elég súlyosan sértik az emberi jogokat ahhoz, hogy az érintett személy helyzetére az a) pontban említetthez hasonló módon hassanak.

(2) Az (1) bekezdés szerinti üldözés többek között a következő cselekmények formájában jelenhet meg:

a) fizikai vagy pszichikai erőszak alkalmazása, ideértve a nemi erőszakot is;

b) olyan törvényi, rendeleti, közigazgatási, rendőrségi és/vagy igazságszolgáltatási intézkedések, amelyek önmagukban hátrányosan megkülönböztető jellegűek, vagy amelyeket hátrányosan megkülönböztető módon alkalmaznak;

c) aránytalanságok vagy hátrányos megkülönböztetés a büntető-eljárás során, aránytalan vagy hátrányosan megkülönböztető jellegű büntetés;

d) a bírósági jogvédelem megtagadása, amennyiben mindez aránytalan vagy hátrányosan megkülönböztető jellegű büntetéssel jár;

e) konfliktushelyzetben történő katonai szolgálatmegtagadás miatti büntetőeljárás vagy büntetés, amennyiben a katonai szolgálat teljesítése bűncselekmény vagy a 12. cikk (2) bekezdése szerinti kizárási rendelkezések hatálya alá tartozó valamely cselekmény elkövetésével jár;

f) olyan cselekmények, amelyeket nemi hovartartozás miatt vagy gyermekekkel szemben követtek el.

(3) A 2. cikk c) pontjával összhangban, a 10. cikkben említett okok és az (1) bekezdésben üldözésnek minősített cselekmények között összefüggésnek kell lennie.

10. cikk

Üldöztetési okok

(1) Az üldöztetési okok értékelésekor a tagállamok a következőket veszik figyelembe:

a) a faj fogalma magában foglalja különösen a bőrszín, származás, illetve meghatározott etnikai csoporthoz való tartozás szempontjait;

b) a vallás fogalma magában foglalja különösen a teista, nem teista és ateista meggyőződéseket, magánjellegű, illetve nyilvános vallási szertartásokon akár egyedül, akár másokkal való részvételt, illetve az ilyen szertartásokon történő részvételtől való tartózkodást, más vallásos jellegű tevékenységeket vagy véleménynyilvánítást, illetve bármilyen vallásos hiten alapuló, illetve e hit által megkövetelt személyes vagy közösségi magatartásformát;

c) a nemzetiség fogalma nem korlátozódik az állampolgárságra vagy annak hiányára, hanem magában foglalja különösen az olyan csoporthoz való tartozást is, amelyet annak kulturális, etnikai, illetve nyelvi identitása, közös földrajzi vagy politikai származása, illetve egy másik állam lakosságához fűződő viszonya határoz meg;

d) valamely csoport különösen akkor minősül meghatározott társadalmi csoportnak, ha:

– a csoport tagjai veleszületett jellemzőkkel vagy meg nem változtatható közös háttérrel rendelkeznek vagy olyan közös meggyőződésük, illetve jellemzőik vannak, amelyek olyannyira alapvetők az identitás, illetve lelkiismeret szempontjából, hogy az érintett személyeket nem lehetne azok feladására kényszeríteni, illetve

– a csoport az érintett országban egyértelműen elkülöníthető identitással rendelkezik, mivel a csoportot az azt körülvevő társadalom „más”-ként kezeli.

A származási ország körülményeitől függően meghatározott társadalmi csoportnak minősülhet az olyan csoport is, amely tagjainak közös jellemzője a szexuális irányultságon alapul. Nem tartoznak a szexuális irányultság fogalma alá az olyan cselekmények, amelyek a tagállamok nemzeti joga értelmében bűncselekménynek minősülnek. A nemre vonatkozó szempontok figyelembe vehetők, anélkül azonban, hogy ezek önmagukban megalapoznák e cikk alkalmazhatóságát.

e) a politikai vélemény fogalma különösen azt foglalja magában, hogy a kérelmező egy olyan ügyben, amely a 6. cikkben említett potenciális üldözöt, annak politikáját vagy eljárását érinti, meghatározott véleményt, gondolatokat vagy meggyőződést képvisel, függetlenül attól, hogy a kérelmező az adott vélemény, gondolatok vagy meggyőződés alapján cselekedett-e.

(2) Annak értékelésekor, hogy a kérelmező üldöztetéstől való félelme megalapozott-e, nincs jelentősége annak, hogy a kérelmező ténylegesen rendelkezik-e az üldöztetés alapjául szolgáló faji, vallási, nemzetiségi, társadalmi vagy politikai jellemzőkkel, amennyiben üldözője úgy tekinti, hogy rendelkezik e jellemzőkkel.

11. cikk

Megszűnés

(1) A harmadik ország állampolgára, illetve a hontalan személy a továbbiakban már nem minősül menekültnek, amennyiben:

a) az állampolgársága szerinti ország védelmét önként újra igénybe veszi; vagy

b) állampolgárságának elvesztését követően azt önként újra megszerzi; vagy

c) új állampolgárságot szerez, és az új állampolgársága szerinti ország védelmét élvez; vagy

d) önként újra letelepszik azon országban, amelyet az üldöztetéstől való félelmében elhagyott, illetve amelybe ezért nem tért vissza; vagy

e) azon körülmények megszűnése miatt, amelyek kapcsán menekültként ismerték el, az állampolgársága szerinti ország védelmének igénybevitelét a továbbiakban már nem utasíthatja el;

f) azon körülmények megszűnése miatt, amelyek kapcsán menekültként ismerték el, állampolgársággal nem rendelkező hontalan személyként vissza tud térni a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba.

(2) Az (1) bekezdés e) és f) pontjának alkalmazásakor a tagállamoknak meg kell vizsgálniuk, hogy a körülményekben bekövetkezett változás annyira jelentős és maradandó jellegű-e, hogy a menekült üldöztetés miatti félelme már nem tekinthető megalapozottnak.

12. cikk

Kizáró okok

(1) A harmadik ország állampolgárának, illetve a hontalan személynek menekültként való elismerése kizárt, amennyiben az érintett személy(t):

- a) a Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontja szerint nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságának, hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervének vagy ügynökségének védelmében vagy támogatásában részesül. Amennyiben e védelem vagy támogatás bármely okból anélkül szűnt meg, hogy e személyek helyzetét az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének megfelelő határozataival összhangban véglegesen rendezték volna, e személyeket *ipso facto* megilletik az ezen irányelv által biztosított előnyök;
- b) a tartózkodási helye szerinti ország illetékes hatóságai olyan személyként ismerték el, akit az érintett ország állampolgárával megegyező vagy az azokéval egyenértékű jogok és kötelezettségek illetnek meg.

(2) A harmadik ország állampolgárának, illetve a hontalan személynek menekültként való elismerése kizárt, amennyiben nyomós ok van annak feltételezésére, hogy az érintett személy:

- a) béke elleni, háborús-, vagy emberiség elleni, az ilyen bűncselekményekről rendelkező nemzetközi okmányokban meghatározott bűncselekményt követett el;
- b) a menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekültként történő befogadását megelőzően – vagyis a menekült jogállás elismerésén alapuló tartózkodási engedély kiállításának időpontja előtt – súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el; a különösen kegyetlen cselekmények akkor is súlyos, nem politikai bűncselekménynek minősíthetők, ha azokat állítólagos politikai célból követték el;
- c) az Egyesült Nemzetek – az Egyesült Nemzetek Alapokmányának preambulumban, illetve 1. és 2. cikkében meghatározott – céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben bűnös.

(3) A (2) bekezdés rendelkezéseit az abban említett bűncselekmények vagy cselekmények felbujtóira, illetve az azok elkövetésében bármilyen módon részt vevő személyekre is alkalmazni kell.

IV. FEJEZET

A MENEKÜLT JOGÁLLÁS

13. cikk

A menekültként való elismerés

A tagállamok harmadik ország olyan állampolgárát, illetve olyan hontalan személyt ismernek el menekültként, aki megfelel a II. és III. fejezetben előírt feltételeknek.

14. cikk

A menekült jogállás visszavonása, megszüntetése, illetve megújításának megtagadása

(1) Amennyiben a harmadik ország állampolgára vagy a hontalan személy a 11. cikk értelmében már nem minősül menekültnek, úgy az ezen irányelv hatálybalépése után benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek tekintetében a tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik az érintett személy valamely kormányzati, közigazgatási, bírósági vagy kvázi-bírósági szerv által elismert menekült jogállását, illetve megtagadják annak megújítását.

(2) A menekült 4. cikk (1) bekezdése szerinti kötelezettségének sérelme nélkül, amelynek értelmében köteles minden jelentős tényt felfedni, illetve a rendelkezésére álló, jelentőséggel bíró dokumentumokat bemutatni, a menekült jogállást elismerő tagállamnak egyedi alapon kell bizonyítania, hogy az érintett személy e cikk (1) bekezdésének értelmében már nem minősül menekültnek, illetve, hogy sohasem minősült annak.

(3) A tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik a harmadik ország állampolgárának vagy a hontalan személynek a menekült jogállását, illetve megtagadják annak megújítását, ha a menekült jogállás elismerése után az érintett tagállam megállapítja, hogy:

- a) az érintett személy menekültként való elismerését a 12. cikkel összhangban ki kellett volna zárni, illetve az érintett személy menekültként való elismerése a 12. cikkel összhangban kizárt;
- b) a menekült jogállás elismerésében döntő szerepet játszott az, hogy az érintett személy nyilatkozata során megváltoztatta a tényeket vagy tényeket elhallgatott, ideértve hamis vagy hamisított dokumentumok felhasználását is.

(4) A tagállamok visszavonhatják, illetve megszüntethetik a menekült valamely kormányzati, közigazgatási, bírósági vagy kvázi-bírósági szerv által elismert jogállását, illetve megtagadják annak megújítását, amennyiben:

- a) alaposan feltehető, hogy veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam biztonságára;
- b) mivel különösen súlyos bűncselekményért jogerősen elítélték, veszélyt jelent az érintett tagállam társadalmára.

(5) A (4) bekezdésben említett esetekben a tagállamok határozhatnak úgy, hogy nem ismerik el a menekült jogállást, amennyiben még nem született arról határozat.

(6) A (4) és (5) bekezdés hatálya alá tartozó személyeket megilletik a Genfi Egyezmény 3., 4., 16., 22., 31., 32., és 33. cikkében meghatározott vagy az azoknak megfelelő jogok, amennyiben e személyek az érintett tagállamban tartózkodnak.

V. FEJEZET

A KIEGÉSZÍTŐ VÉDELEMRE VALÓ JOGOSULTSÁG FELTÉTELEI

15. cikk

Súlyos sérelem

Az alábbiak minősülnek súlyos sérelemnek:

- a) halálbüntetés kiszabása vagy végrehajtása; vagy
- b) kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban; vagy
- c) nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy életének vagy sértetlenségének súlyos és egyedi fenyegetettsége.

16. cikk

Megszűnés

(1) A harmadik ország állampolgárának, illetve a hontalan személynek a kiegészítő védelemre való jogosultsága megszűnik, amennyiben a kiegészítő védelem elismeréséhez vezető körülmények megszűntek, vagy olyan mértékben változtak meg, hogy az említett védelem már nem szükséges.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásakor a tagállamoknak meg kell vizsgálniuk, hogy a körülményekben bekövetkezett változás annyira jelentős és maradandó jellegű-e, hogy a kiegészítő védelemre jogosult személy súlyos sérelemmel szembeni fenyegetettsége már nem megalapozott.

17. cikk

Kizáró okok

(1) A harmadik ország állampolgárának, illetve a hontalan személynek kiegészítő védelemre jogosultként való elismerése kizárt, amennyiben nyomós ok van annak feltételezésére, hogy az érintett személy:

- a) béke elleni, háborús-, vagy emberiség elleni, az ilyen bűncselekményekről rendelkező nemzetközi okmányokban meghatározott bűncselekményt követett el;
- b) súlyos bűncselekményt követett el;
- c) az Egyesült Nemzetek – az Egyesült Nemzetek Alapokmányának preambulumban, illetve 1. és 2. cikkében meghatározott – céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben bűnös;
- d) veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam társadalmára vagy biztonságára.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit az abban említett bűncselekmények vagy cselekmények felbujtóira, illetve az azok elkövetésében bármilyen módon részt vevő személyekre is alkalmazni kell.

(3) A tagállamok kizárhatják a harmadik ország állampolgárának, illetve a hontalan személynek kiegészítő védelemre jogosultként való elismerését, amennyiben az érintett személy az adott tagállamba történő befogadását megelőzően egy vagy több, az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó olyan bűncselekményt követett el, amely az érintett tagállamban történő elkövetés esetén szabadságvesztéssel lenne büntetendő, és amennyiben a kérelmező csak az e bűncselekmény elkövetésével járó büntetés elkerülése érdekében hagyta el származási országát.

VI. FEJEZET

A KIEGÉSZÍTŐ VÉDELMI JOGÁLLÁS

18. cikk

A kiegészítő védelmi jogállás elismerése

A tagállamok harmadik ország olyan állampolgárát, illetve olyan hontalan személyt részesítenek kiegészítő védelemben, aki megfelel a II. és V. fejezetben előírt feltételeknek.

19. cikk

A kiegészítő védelmi jogállás visszavonása, megszüntetése, illetve megújításának megtagadása

(1) Amennyiben a harmadik ország állampolgára vagy a hontalan személy a 16. cikk értelmében már nem jogosult kiegészítő védelemre, úgy az ezen irányelv hatálybalépése után benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek tekintetében a tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik az érintett személy valamely kormányzati, közigazgatási, bírósági vagy kvázi-bírósági szerv által elismert kiegészítő védelmi jogállását, illetve megtagadják annak megújítását.

(2) A tagállamok visszavonhatják, illetve megszüntethetik a harmadik ország állampolgára, illetve a hontalan személy valamely kormányzati, közigazgatási, bírósági vagy kvázi-bírósági szerv által elismert kiegészítő védelmi jogállását, illetve megtagadják annak megújítását, amennyiben az érintett személyt a kiegészítő védelmi jogállás elismerését követően a 17. cikk (3) bekezdésével összhangban ki kellett volna zárni a kiegészítő védelemre jogosultak közül.

(3) A tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik a harmadik ország állampolgárának vagy a hontalan személynek a kiegészítő védelmi jogállását, illetve megtagadják annak megújítását, ha:

- a) az érintett személyt a kiegészítő védelmi jogállás elismerését követően a 17. cikk (1) és (2) bekezdésével összhangban ki kellett volna zárni a kiegészítő védelemre jogosultak közül;
- b) a kiegészítő védelmi jogállás elismerésében döntő szerepet játszott az, hogy az érintett személy nyilatkozata során megváltoztatta a tényeket vagy tényeket elhallgatott, ideértve hamis vagy hamisított dokumentumok felhasználását is.

(4) A harmadik ország állampolgára, illetve a hontalan személy 4. cikk (1) bekezdése szerinti kötelezettségének sérelme nélkül, amelynek értelmében köteles minden jelentős tényt felfedni, illetve a rendelkezésére álló, jelentőséggel bíró dokumentumokat bemutatni, a kiegészítő védelmi jogállást elismerő tagállamnak egyedi alapon kell bizonyítania, hogy az érintett személy e cikk (1), (2) és (3) bekezdésének értelmében nem vagy már nem jogosult kiegészítő védelemre.

VII. FEJEZET

A NEMZETKÖZI VÉDELEM TARTALMA

20. cikk

Általános rendelkezések

(1) E fejezet rendelkezései nem sértik a Genfi Egyezményben megállapított jogokat.

(2) Eltérő rendelkezés hiányában e fejezetet mind a menekült, mind pedig a kiegészítő védelemre jogosult személyek vonatkozásában alkalmazni kell.

(3) A tagállamok e fejezet rendelkezéseinek végrehajtása során figyelembe veszik a sérülékeny csoporthoz tartozó személyek, mint például kiskorúak, kísérő nélküli kiskorúak, fogyatékkal élő személyek, időskorúak, várandós nők, kiskorú gyermeket egyedül nevelő szülők, valamint a kínzás, nemi erőszak vagy a pszichikai, fizikai, illetve szexuális erőszak más súlyos formái áldozatainak sajátos helyzetét.

(4) A (3) bekezdés csak azon személyekre alkalmazandó, akik különös szükségleteit helyzetük egyedi értékelését követően elismerték.

(5) E fejezet kiskorúakat érintő rendelkezéseinek végrehajtása során a tagállamoknak figyelembe kell venniük a gyermek érdekének elsődlegességét.

(6) A Genfi Egyezmény által megállapított kereteken belül, a tagállamok csökkenthetik a menekültet e fejezet szerint megillető jogosultságokat, amennyiben menekült jogállását olyan tevékenységek alapján ismerték el, amelyek kizárólagos vagy legfőbb célja a menekültként való elismeréshez szükséges feltételek megteremtése volt.

(7) A tagállamok nemzetközi kötelezettségei által megállapított kereteken belül, a tagállamok csökkenthetik a kiegészítő védelemre jogosult személyt e fejezet szerint megillető jogosultságokat, amennyiben kiegészítő védelmi jogállását olyan tevékenységek alapján ismerték el, amelyek kizárólagos vagy legfőbb célja a kiegészítő védelemre jogosult személyként való elismeréshez szükséges feltételek megteremtése volt.

21. cikk

Visszaküldés elleni védelem

(1) A tagállamok nemzetközi jogi kötelezettségeiknek megfelelően tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét.

(2) Amennyiben azt az (1) bekezdésben említett nemzetközi kötelezettségek nem tiltják, úgy a tagállamok – a menekültként való hivatalos elismerés tényétől függetlenül – visszaküldhetik a menekültet, ha:

- a) alaposan feltehető, hogy veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam biztonságára;
- b) mivel különösen súlyos bűncselekményért jogerősen elítélték, veszélyt jelent az érintett tagállam társadalmára.

(3) A tagállamok visszavonhatják, illetve megszüntethetik a (2) bekezdés hatálya alá tartozó menekült tartózkodási engedélyét, illetve megtagadhatják annak megújítását vagy megadását.

22. cikk

Tájékoztatás

A nemzetközi védelemre szorulóként elismert személyeket az adott védelmi jogállás megadását követően a tagállamok az érintett személyek által feltehetőleg megértett nyelven haladéktalanul tájékoztatják a jogállásukkal kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről.

23. cikk

A család egységének fenntartása

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a családi kapcsolatok fenntarthatóak maradjanak.

(2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személy azon családtagjai, akik személyükben nem teljesítik e jogállások valamelyike elismerésének feltételeit, a nemzeti eljárásokkal összhangban jogosultak legyenek a 24–34. cikkben említett ellátásokra, amennyiben mindez összeegyeztethető a családtag személyes jogállásával.

A tagállamok meghatározhatják azon feltételeket, amelyek mellett ezen ellátások a kiegészítő védelmi jogállásúként elismert személyek családtagjainak nyújthatók.

Ezen esetekben a tagállamok gondoskodnak arról, hogy az így nyújtott ellátás megfelelő életszínvonalat biztosítson.

(3) Az (1) és (2) bekezdés nem alkalmazható, amennyiben a családtagot a III. és V. fejezet alapján a menekült, illetve a kiegészítő védelmi jogállásból ki kell, vagy ki kellene zárni.

(4) Az (1) és (2) bekezdéstől eltérve, a tagállamok nemzetbiztonsági vagy közrendi okokból megtagadhatják, korlátozhatják vagy visszavonhatják az ott említett ellátásokat.

(5) A tagállamok határozhatnak úgy, hogy e cikk azon egyéb közeli hozzátartozókra is alkalmazandó, akik a származási ország elhagyásának időpontjában a családdal együtt éltek, és akik ezen időpontban teljes mértékben vagy nagy részben a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személy eltartottjai voltak.

24. cikk

Tartózkodási engedély

(1) A tagállamok közvetlenül a jogállás magadását követően és a 21. cikk (3) bekezdésének sérelme nélkül, a menekült jogállásúként elismert személyek részére legalább három éves érvényességű idejű és megújítható tartózkodási engedélyt állítanak ki, kivéve, ha ennek nyomós nemzetbiztonsági vagy közrendi okok ellentmondanak.

A 23. cikk (1) bekezdésének sérelme nélkül, a menekült jogállásúként elismert személyek családtagjai részére kiállítandó tartózkodási engedély érvényességi ideje kevesebb lehet három évnél; e tartózkodási engedély megújítható.

(2) A tagállamok közvetlenül a jogállás magadását követően a kiegészítő védelemben részesített személyek részére legalább egy éves érvényességű idejű és megújítható tartózkodási engedélyt állítanak ki, kivéve, amennyiben ennek nyomós nemzetbiztonsági vagy közrendi okok ellentmondanak.

25. cikk

Útiokmányok

(1) A tagállamok a menekült jogállásúként elismert személyek részére, a saját területükön kívülre történő utazás céljából a Genfi Egyezmény mellékletében meghatározott formájú útiokmányokat állítanak ki, kivéve, amennyiben ennek nyomós nemzetbiztonsági vagy közrendi okok ellentmondanak.

(2) A tagállamok legalább olyan esetekben, amikor nyomós humanitárius okokból egy másik államban való tartózkodásuk válik szükségessé, az utazásukat lehetővé tevő okmányokat állítanak ki a kiegészítő védelemben részesített olyan személyek részére, akik nem kaphatnak nemzeti útlevelet, kivéve, amennyiben ennek nyomós nemzetbiztonsági vagy közrendi okok ellentmondanak.

26. cikk

A munkavállaláshoz való hozzáférés

(1) A tagállamok a menekült jogállásúként elismert személyek számára közvetlenül a menekült jogállás elismerését követően engedélyezik, hogy az adott foglalkozásra, illetve a közszolgáltatásra vonatkozó általános szabályokkal összhangban, önálló vagy nem önálló jövedelemszerző tevékenységet folytassanak.

(2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a menekült jogállásúként elismert személyek számára a saját állampolgárokra vonatkozó feltételek mellett olyan tevékenységeket kínáljanak fel, mint

például a foglalkoztatáshoz kapcsolódó felnőttképzési lehetőségek, a szakmai képzés és a munkahelyi gyakorlati tapasztalatok szerzése.

(3) A tagállamok a kiegészítő védelemben részesített személyek számára közvetlenül a kiegészítő védelmi jogállás elismerését követően engedélyezik, hogy az adott foglalkozásra, illetve a közszolgáltatásra vonatkozó általános szabályokkal összhangban, önálló vagy nem önálló jövedelemszerző tevékenységet folytassanak. Figyelembe lehet venni a tagállamok munkaerőpiaci helyzetét, ideértve adott esetben a munkavállaláshoz való hozzáférésre vonatkozóan a nemzeti jogszabályokkal összhangban meghatározandó korlátozott időszakra megállapított prioritásokat is. A tagállamok biztosítják, hogy a kiegészítő védelemben részesített személyek hozzáférhessenek a munkaerőpiacra vonatkozó prioritási rendet meghatározó nemzeti jogszabályokkal összhangban számukra felkínált álláshoz.

(4) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a kiegészítő védelemben részesített személyek a tagállamok által megállapítandó feltételekkel összhangban hozzáférhessenek olyan tevékenységekhez is, mint például a foglalkoztatáshoz kapcsolódó felnőttképzési lehetőségek, a szakmai képzés és a munkahelyi gyakorlati tapasztalatok szerzése.

(5) A javadalmozás, az önálló vagy nem önálló jövedelemszerző tevékenységekkel kapcsolatos társadalombiztosítási rendszerek elérhetősége és más foglalkoztatási feltételek tekintetében a tagállamok hatályos jogszabályait kell alkalmazni.

27. cikk

Az oktatáshoz való hozzáférés

(1) A tagállamok a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített valamennyi kiskorú számára, a saját állampolgárokra vonatkozó feltételek mellett, az oktatási rendszerhez teljes körű hozzáférést biztosítanak.

(2) A tagállamok a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített felnőttek számára, a harmadik országok területükön jogszerűen tartózkodó állampolgáraitól vonatkozó feltételek mellett, lehetővé teszik a közoktatási rendszerhez, a továbbképzéshez és az átképzéshez való hozzáférést.

(3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a külföldi diplomák, oklevelek vagy képesítést igazoló egyéb okiratok elismerésére irányuló meglévő eljárások keretében a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személyek a saját állampolgárokkal egyenlő elbánásban részesüljenek.

28. cikk

Szociális védelem

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személyek az adott jogállást elismerő tagállamban a saját állampolgárok számára meghatározott feltételek mellett részesüljenek a szükséges szociális ellátásokban.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott általános szabálytól eltérve, a tagállamok a kiegészítő védelemben részesített személyek számára nyújtandó szociális ellátásokat az alapellátásokra korlátozhatják, amelyeket aztán a saját állampolgároknak nyújtott mértékben és a rájuk alkalmazandó feltételek szerint kell biztosítani.

29. cikk

Egészségügyi ellátás

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személyek az adott jogállást elismerő tagállam állampolgáira vonatkozó feltételek mellett juthassanak hozzá az egészségügyi ellátáshoz.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott általános szabálytól eltérve, a tagállamok a kiegészítő védelemben részesített személyek számára nyújtandó egészségügyi ellátásokat az alapellátásokra korlátozhatják, amelyeket aztán a saját állampolgároknak nyújtott mértékben és a rájuk alkalmazandó feltételek szerint kell biztosítani.

(3) A tagállamok, az adott jogállást elismerő tagállam állampolgáira vonatkozó feltételek mellett, megfelelő egészségügyi ellátást biztosítanak a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített, különleges igényekkel rendelkező személyek, így például a várandós nők, a fogyatékkal élő személyek, a kínzás, nemi erőszak vagy a pszichikai, fizikai, illetve szexuális erőszak más súlyos formáinak áldozatai, valamint az olyan kiskorúak számára, akik bármilyen formájú visszaélés, elhanyagolás, kizsákmányolás, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve fejeletlen konfliktus áldozatai voltak.

30. cikk

Kísérő nélküli kiskorúak

(1) A tagállamok a menekült, illetve a kiegészítő védelmi jogállás elismerése után haladéktalanul megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a kísérő nélküli kiskorúak számára eseti gondnok, illetve szükség esetén a kiskorúak gondozásáért és jólétéért felelős szerv általi képviseletet, vagy bármely más megfelelő képviseletet biztosítsanak, ideértve a jogszabályon vagy bírósági határozaton alapuló képviseletet is.

(2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a kijelölt gondnok vagy a képviselő ezen irányelv rendelkezéseinek végrehajtása során megfelelően figyelembe vegye a kiskorú szükségleteit. Az illetékes hatóságok rendszeres értékeléseket végeznek.

(3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a kísérő nélküli kiskorúakat a következőknél helyezték el:

- a) felnőtt hozzátartozók; vagy
- b) nevelőcsalád; vagy
- c) kiskorúak elhelyezésére szakosodott gondozó központok; vagy
- d) kiskorúak elhelyezésére alkalmas más szálláshelyek.

Ilyenkor a gyermek kívánságait életkorára és érettségi fokára tekintettel kell figyelembe venni.

(4) Biztosítani kell, hogy a testvérek, figyelembe véve az érintett kiskorú érdekének elsődlegességét, és különösen életkorát és érettségi szintjét, lehetőség szerint együtt maradhassanak. A kísérő nélküli kiskorúak tartózkodási helyét a lehető legritkábban szabad változtatni.

(5) A kísérő nélküli kiskorú érdeke elsődlegességének védelmében eljárva, a tagállamok a kiskorú családtagjainak mihamarabbi felkutatására törekszenek. Amennyiben a kiskorú, illetve a kiskorú közeli hozzátartozóinak élete vagy testi épsége veszélybe kerülhet, különösen amennyiben azok a származási országban maradtak, ügyelni kell arra, hogy az érintett személyekre vonatkozó információk gyűjtése, feldolgozása és közzétevése bizalmasan történjen.

(6) Kísérő nélküli kiskorúakkal csak az azok szükségleteit illetően megfelelő képzésben részesült vagy részesülő személyek foglalkozhatnak.

31. cikk

Szálláshoz való hozzáférés

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személyek, a harmadik országok területükön jogszerűen tartózkodó más állampolgáira vonatkozó feltételekkel egyenértékű feltételek mellett, szálláshelyhez jussanak.

32. cikk

Tagállamon belüli mozgásszabadság

A tagállamok saját területükön a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített személyek számára a harmadik országok területükön jogszerűen tartózkodó más állampolgáira vonatkozó feltételekkel és korlátozásokkal engedélyezik a szabad mozgást.

33. cikk

Az integrációt elősegítő intézkedésekhez való hozzáférés

(1) A menekültek társadalomba történő integrációjának elősegítése érdekében a tagállamok az integrációt szerintük legjobban elősegítő programokról gondoskodnak, vagy megteremtik az ilyen programokhoz való hozzáférés előfeltételeit.

(2) Amennyiben a tagállamok azt célszerűnek tartják, úgy a kiegészítő védelemben részesített személyek számára is hozzáférést biztosítanak az integrációs programokhoz.

34. cikk

Hazatelepülés

A tagállamok támogatást nyújthatnak a menekült, illetve a kiegészítő védelemben részesített azon személyek részére, akik haza kívánnak települni.

VIII. FEJEZET

KÖZIGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

35. cikk

Együttműködés

A tagállamok mindegyike kijelöl egy nemzeti kapcsolattartó pontot, amelynek címét közlik a Bizottsággal, amely közli azt a többi tagállammal.

A tagállamok a Bizottsággal összeköttetésben minden megfelelő intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy az illetékes hatóságok között közvetlen együttműködést és információcserét hozzanak létre.

36. cikk

Személyzet

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az ezen irányelvet végrehajtó hatóságok és más szervezetek megkapják a szükséges képzést, és a tevékenységük során tudomásukra jutott információkkal kapcsolatban betartsák a nemzeti jogban előírt titoktartási kötelezettséget.

IX. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

37. cikk

Jelentések

(1) A Bizottság legkésőbb 2008. április 10-ig jelentést készít az Európai Parlament és a Tanács részére ezen irányelv alkalmazásáról, és javaslatot tesz az esetlegesen szükséges módosításokra. E módosítási javaslatokat elsősorban a 15., 26. és 33. cikkel kapcsolatban kell megtenni. A tagállamok legkésőbb 2007. október 10-ig megküldik a Bizottság részére az említett jelentés elkészítéséhez szükséges valamennyi információt.

(2) A Bizottság a jelentés benyújtását követően legalább ötvenként jelentést készít az Európai Parlament és a Tanács részére ezen irányelv alkalmazásáról.

38. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2006. október 10-e előtt megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

39. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

40. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Luxembourgban, 2004. április 29-én.

a Tanács részéről

az elnök

M. McDOWELL